

ΑΣΦΑΛΙΣΤΙΚΗ ΜΕΤΑΡΡΥΘΜΙΣΗ ΚΑΙ ΕΠΑΓΓΕΛΜΑΤΙΚΑ ΤΑΜΕΙΑ Η ΧΑΜΕΝΗ ΕΥΚΑΙΡΙΑ ΤΩΝ ΥΓΕΙΟΝΟΜΙΚΩΝ

Dr. Κίτσοπανίδη Ιωάννη

Πάτρα 4 Ιουνίου 2016

4^ο Forum Υγείας

ΕΙΣΑΓΩΓΗ

Η αναγκαιότητα για ασφαλιστική μεταρρύθμιση στην Ελλάδα ήταν επιτακτική.

Ο δημοσιονομικός εκτροχιασμός την τελευταία δεκαετία , η οικονομική ύφεση και πάνω από όλα οι αρνητικές δημογραφικές εξελίξεις απαιτούσαν άμεσο δράση για μια συνολική και μακροχρόνια αντιμετώπιση του θέματος

Η κατάρρευση της σχέσης εργαζομένων προς συνταξιούχους στο $1,27 / 1$ από την σχέση $4 / 1$ που είναι απαραίτητη για να είναι βιώσιμο το αναδιανεμητικό σύστημα κοινωνικής ασφάλισης , θα κορυφωθεί ακόμη περισσότερο στο τέλος της επόμενης δεκαετίας όταν , η πολυπληθέστερη γενεά των ετών 1946-1964 θα βρεθεί στην φάση της συνταξιοδότησης.

Η ένταση μάλιστα της δημογραφικής εξέλιξης είναι τέτοια που σταδιακά υπολογίζεται ότι θα εκμηδένιζε τα όποια οφέλη θα προέκυπταν ακόμη και από σημαντική πτώση της ανεργίας αλλά και από την βελτίωση της εισπραξιμότητας των εισφορών που αποτελεί μια χρόνια πληγή του συστήματος

ΣΥΝΤΑΓΜΑΤΙΚΗ ΕΠΙΤΑΓΗ ΤΗΣ ΚΟΙΝΩΝΙΚΗΣ ΑΣΦΑΛΙΣΗΣ

Στο ισχύον Σύνταγμα του 1975 όπως αναθεωρήθηκε το 1986 και το 2001 και στο άρθρο 22 παρ 5 ορίζεται ότι « *Το κράτος μεριμνά για την κοινωνική ασφάλιση των εργαζομένων, όπως ο νόμος ορίζει*»

Η συνταγματική αυτή θεμελίωση του δικαιώματος στην κοινωνική ασφάλιση όπως αυτή έχει ερμηνευτεί και από την νομολογία των Ελληνικών δικαστηρίων , συνθέτει τη βάση για την ασφαλιστική κάλυψη όλων των εργαζομένων , ανεξάρτητα από το είδος απασχόληση τους

Η συνταγματική κατοχύρωση της αρχής του κοινωνικού κράτους δικαίου, εντοπίζεται στο άρθρο 25 παρ 1 του Συντάγματος που προβλέπει ότι:

Τα δικαιώματα του ανθρώπου ως ατόμου και ως μέλους του κοινωνικού συνόλου και η αρχή του κοινωνικού κράτους δικαίου τελούν υπό την εγγύηση του κράτους

Όλα τα κρατικά όργανα υποχρεούνται να διασφαλίζουν την ανεμπόδιστη και αποτελεσματική άσκηση τους, ενώ οι κάθε είδους περιορισμοί που μπορεί κατά το Σύνταγμα να επιβληθούν στα δικαιώματα αυτά πρέπει να προβλέπονται είτε απευθείας από το Σύνταγμα είτε από το νόμο , εφόσον υπάρχει επιφύλαξη υπέρ αυτού και να σέβονται την αρχή της αναλογικότητας.

Το δικαίωμα στην κοινωνική ασφάλιση αποτελεί επομένως κοινωνικό δικαίωμα, το περιεχόμενο του οποίου, κατά το άρθρο 22 παρ. 5 του Συντάγματος, συνίσταται στην υποχρέωση του κράτους να μεριμνά για την ύπαρξη και τη συνεχή λειτουργία των υπηρεσιών κοινωνικής ασφάλισης, ώστε να καθίσταται εφικτή η άσκηση του σχετικού δικαιώματος των πολιτών και υπό αυτήν την έννοια το κράτος εγγυάται την κοινωνική ασφάλιση

ΜΟΡΦΗ ΤΗΣ ΥΠΟΧΡΕΩΤΙΚΗΣ ΚΟΙΝΩΝΙΚΗΣ ΑΣΦΑΛΙΣΗΣ

Το ελληνικό σύστημα κοινωνικής ασφάλισης του πρώτου πυλώνα ασφάλισης διέπεται από εξής θεμελιώδεις αρχές:

- την αρχή της ανταποδοτικότητας
- την αρχή της καθολικότητας
- την αρχή της υποχρεωτικότητας
- την αρχή του δημόσιου χαρακτήρα της υποχρεωτικής ασφάλισης
- την αρχή της προστασίας του ασφαλιστικού κεφαλαίου και
- την αρχή της κοινωνικής αλληλεγγύης.

Τρόπος Λειτουργίας της Υποχρεωτικής Κοινωνικής Ασφάλισης

Κατά κανόνα, η λειτουργία της υποχρεωτικής κοινωνικής ασφάλισης πραγματοποιείται μέσω του αναδιανεμητικού συστήματος. Το σύνολο των εισπραττομένων πόρων από τα Ταμεία καλύπτει το σύνολο των τρεχουσών προβλεπομένων συνταξιοδοτικών παροχών των συνταξιούχων (με το όποιο θετικό υπόλοιπο να αποθεματοποιείται). Εντός βεβαίως του συγκεκριμένου σχήματος, στο οποίο η συμμετοχή είναι καθολική και υποχρεωτική, λειτουργεί η αρχή της κοινωνικής αλληλεγγύης. Ταυτόχρονα, αναδεικνύεται και ο ζωτικός ρόλος του κράτους που συνίσταται κυρίως στη μακροχρόνια πρόβλεψη και διασφάλιση της δίκαιης, μεταξύ των γενεών κατανομής του κόστους χρηματοδότησης

Αναλογιστική Υποχρέωση Ασφαλιστικού Συστήματος

Αναλογιστικό Παρατηρητήριο - 4^η Τεχνική Αναφορά - Ιούλιος 2014

Ηλικία	Πλήθος Συνταξιούχων	Συνολικό ποσό συντάξεων (σε €)	Μέσο ποσό Μηνιαίας Σύνταξης (σε €)	Μέση Ηλικία (Ιούνιος 2014)	Συντελεστής Ράντας	Αναλογιστική Υποχρέωση
<=25	27.820	10.990.029,30	395,04	12	11,11	1.464.987.111
26-50	83.254	58.919.224,54	707,7	38	26,99	19.084.084.775
51-55	97.966	93.025.627,86	949,57	53	21,49	23.990.341.173
56-60	195.162	209.238.056,48	1.072,12	58	19,34	48.556.748.112
61-65	317.074	353.007.800,83	1.113,30	63	17,04	72.170.576.380
66-70	454.523	439.486.126,42	966,92	68	14,64	77.224.339.236
71-75	405.565	344.813.882,68	850,21	73	12,23	50.608.524.086
76-80	449.750	354.032.850,71	787,18	78	9,89	42.029.872.692
81-85	351.339	258.088.604,39	734,59	83	7,74	23.985.887.226
86-90	199.967	142.304.807,98	711,64	88	5,91	10.094.253.291
91-95	59.198	41.415.850,37	699,62	93	4,44	2.206.562.439
>95	14.938	10.050.157,47	672,79	98	3,32	400.171.683
Απροσδιόριστη	1.012	582.313,40	575,41	65	16,09	112.412.299
ΣΥΝΟΛΑ	2.657.568	2.315.955.332,43				371.928.760.504
Μέση Ηλικία	Πλήθος ΕΝΕΡΓΩΝ Ασφαλισμένων	Προϋπηρεσία (σε έτη)	Μέσο ποσό Μηνιαίας Σύνταξης (σε €)	Μέση Ηλικία Συνταξιοδότησης	Συντελεστής Ράντας	Αναλογιστική Υποχρέωση
47	3.700.000	20	1.000,00	67	15,13	409.851.323.934
ΣΥΝΟΛΙΚΗ ΥΠΟΧΡΕΩΣΗ ΣΥΣΤΗΜΑΤΟΣ						781.780.084.437

Επιτόκιο Προεξόφλησης : 2,50% & Πίνακας Θνησιμότητας : ΕΑΕ 2012 Ρ

ΠΥΛΩΝΕΣ ΚΟΙΝΩΝΙΚΗΣ ΑΣΦΑΛΙΣΗΣ

- I. Πρώτος Πυλώνας Υποχρεωτική Κοινωνική Ασφάλιση
 - Κυρία και Επικουρική Ασφάλιση
- II. Δεύτερος Πυλώνας Προαιρετική Κοινωνική Ασφάλιση
 - Ταμεία Επαγγελματικής Ασφάλισης
- III. Τρίτος Πυλώνας Προαιρετική Κοινωνική Ασφάλιση
 - Προγράμματα Ιδιωτικής Ασφαλιστικής Κάλυψης

Το μοντέλο των τριών πυλώνων αποτελεί ένα συνδυασμό αναδιανεμητικού και κεφαλαιοποιητικού συστήματος, δηλαδή ενός συστήματος που στηρίζεται στην αλληλεγγύη των γενεών με το σκέλος της σύνταξης γι'αυτούς που έχουν ήδη συνταξιοδοτηθεί να χρηματοδοτείτε από τους σημερινούς εργαζομένους και το σκέλος της σύνταξης που στηρίζεται στις εισφορές κάθε εργαζομένου κατά την διάρκεια του εργασιακού του βίου και οι οποίες επενδύονται σε έναν κουμπάρα και συμπληρώνουν την βασική σύνταξη

ΔΙΑΚΡΙΣΗ ΦΟΡΕΩΝ ΚΟΙΝΩΝΙΚΗΣ ΑΣΦΑΛΙΣΗΣ ΠΡΩΤΟΥ ΠΥΛΩΝΑ

➤ Φορείς Κύριας Ασφάλισης 1^ο Επίπεδο

Παρέχουν συντάξεις γήρατος, αναπηρίας και θανάτου

➤ Φορείς Επικουρικής Ασφάλισης. 2^ο επίπεδο

Είναι οργανισμοί που έχουν συσταθεί για να συμπληρώνουν τις βασικές παροχές του φορέα κύριας ασφάλισης με ένα ακόμη ποσό περιοδικής η εφάπαξ παροχής

➤ Ταμεία Πρόνοιας 3^ο επίπεδο

Χορηγούν μια μόνο και μάλιστα στιγμιαία παροχή (εφάπαξ παροχή) με την επέλευση κάποιου ασφαλιστικού κινδύνου και ιδίως κατά την έξοδο των ασφαλισμένων από την παραγωγική διαδικασία.

ΣΗΜΕΙΩΣΗ

Ο νόμος 3029/2002 άρθρο 6 παρ 20 έδωσε την δυνατότητα στα ήδη υπάρχοντα ταμεία πρόνοιας που λειτουργούν υπό μορφή ΝΠΔΔ να μετατραπούν σε ΝΠΙΔ εφ' όσον καταβάλλονται σ' αυτά εισφορές μόνο από τους ασφαλισμένους

N. 4389/2016 : Ενιαίο Σύστημα Κοινωνικής Ασφάλειας – Μεταρρύθμιση ασφαλιστικού – συνταξιοδοτικού συστήματος

Με το άρθρο 51 συστήθηκε Νομικό Πρόσωπο Δημοσίου Δικαίου (Ν.Π.Δ.Δ.) με την επωνυμία «Ενιαίος Φορέας Κοινωνικής Ασφάλισης (ΕΦΚΑ)

Από 1.1.2017, οι υφιστάμενοι φορείς κύριας κοινωνικής ασφάλισης, εντάσσονται αυτοδίκαια στον Ε.Φ.Κ.Α. ο οποίος καθίσταται ο ονεί καθολικός διάδοχος αυτών (άρθρο 53) με εξαίρεση το Ν.Α.Τ. και τον Ο.Γ.Α. που εξακολουθούν, και μετά την κατά τα ως άνω ένταξή τους, να διατηρούν αυτοτελή νομική προσωπικότητα για την άσκηση των μη ασφαλιστικών τους αρμοδιοτήτων ενώ συστήνεται και ΝΠΙΔ με την επωνυμία ΤΜΕΔΕ με αντικείμενο την Εγγυοδοσία και Πιστοδοσία των ασφαλισμένων στον τομέα Τ.Σ.Μ.Ε.Δ.Ε. του τ. Ε.Τ.Α.Α..

Με το άρθρο 74 δημιουργείται το «**Ενιαίο Ταμείο Επικουρικής Ασφάλισης και Εφάπαξ Παροχών**» («**Ε.Τ.Ε.Α.Ε.Π.**») το οποίο συγκροτούν δυο κλάδοι

- α) κλάδος επικουρικής ασφάλισης , όπου εντάσσονται τα ταμεία επικουρικής ασφάλισης
- β) κλάδος εφάπαξ παροχών, όπου εντάσσονται τα ταμεία και οι κλάδοι Πρόνοιας.

Από τον . κλάδο επικουρικής ασφάλισης του Ε.Τ.Ε.Α.Ε.Π. εξαιρούνται της ασφάλισης οι ανεξάρτητα απασχολούμενοι υγειονομικοί.(άρθρο 37 παρ 3)

Ασφαλιστικοί κίνδυνοι που καλύπτουν οι φορείς υποχρεωτικής κοινωνικής ασφάλισης του πρώτου πυλώνα (Νυν ΕΦΚΑ)

Καλυπτόμενοι κίνδυνοι

- Ασθένεια
 - Παροχές σε είδος (σήμερα παρέχονται από τον ΕΟΠΥΥ)
 - Παροχές σε χρήμα
- Μητρότητα
- Αναπηρία
- Εργατικό Ατύχημα και Επαγγελματική Ασθένεια
- Γηρατειά
- Θάνατος προστάτη οικογενείας
- Ανεργία
- Οικογενειακά βάρη

Χρηματοδότηση του πρώτου πυλώνα της υποχρεωτικής κοινωνικής ασφάλισης

Ο ενιαίος φορέας Κοινωνικής Ασφάλισης (ΕΦΚΑ) και οι παροχές του πρώτου πυλώνα της Υποχρεωτικής Κοινωνικής Ασφάλισης, χρηματοδοτούνται από σύνθετους μηχανισμούς που περιλαμβάνουν:

- Εισφορές εργαζομένων
- Εισφορές εργοδοτών
- Τακτική συμμετοχή του κρατικού προϋπολογισμού (Εθνική Σύνταξη)
- Κοινωνικούς πόρους
- Πόρους από αξιοποίηση της κινητής και ακίνητης περιουσίας των εντασσομένων ΦΚΑ.
- Έκτακτη κρατική επιχορήγηση

Παράγοντες που επηρεάζουν τη χρηματοδότηση του ασφαλιστικού συστήματος

- – Δημογραφικός χάρτης γεννήσεων και θανάτων
- – Ποσοστό απασχόλησης
- – Ποσοστό ανεργίας
- – Εισφοροδιαφυγή
- – Ανασφάλιστη εργασία
- – Ρυθμός ανάπτυξης της οικονομίας

στην παρούσα χρονική συγκυρία, **επιδρούν όλοι με αρνητικό τρόπο** στη μακροπρόθεσμη βιωσιμότητα του συστήματος και πολύ περισσότερο στην τρέχουσα λειτουργία του.

ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΑ ΜΕΓΕΘΗ ΑΣΦΑΛΙΣΤΙΚΟΥ ΣΥΣΤΗΜΑΤΟΣ

ΕΞΕΛΙΞΗ ΣΥΝΤΑΞΙΟΔΟΤΙΚΗΣ ΔΑΠΑΝΗΣ

ΠΡΟ ΤΟΥ ΝΕΟΥ ΝΟΜΟΥ

Μεταφορές από τον κρατικό προϋπολογισμό προς Φορείς Κύριας Ασφάλισης 2000 - 2015

Τριμερής χρηματοδότησης και έκτακτη χρηματοδότηση (ποσά σε εκατ. €)

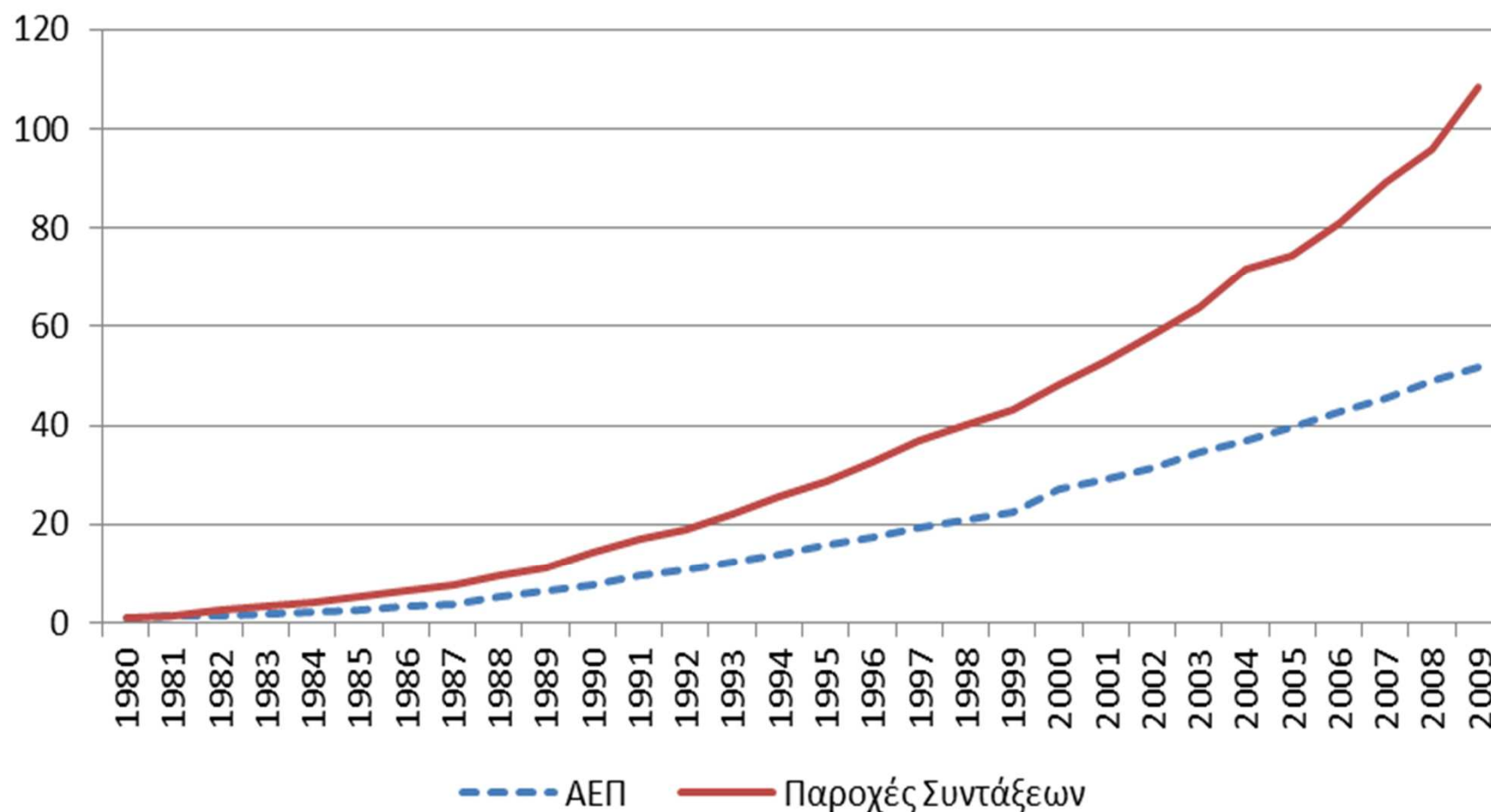
Πηγή: Υπουργείο Εργασίας, Κοινωνικής Ασφάλισης και Κοινωνικής Αλληλεγγύης
Γενική Διεύθυνση Οικονομικών Υπηρεσιών

Φ.Κ.Α.	2000-2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015	Σύνολο	% ΑΕΠ 2015
ΙΚΑ-ΕΤΑΜ	21.865,29	2.549,94	4.066,05	3.982,25	3.190,00	2.818,00	2.935,00	41.406,53	26,81%
ΤΑΠ ΟΤΕ	3.619,84	665,48	560	534,51	535	535	534,6	6.984,43	4,52%
ΟΑΠ ΔΕΗ	3.646,25	604,88	600	578,7	759	578,7	578,7	7.346,23	4,76%
ΟΓΑ	41.495,68	5.890,75	5.699,00	4.740,00	3.848,00	3.488,00	3.277,40	68.438,83	44,31%
ΟΑΕΕ	6.187,08	1.322,48	1.356,00	1.638,00	1.795,00	1.455,00	1.324,20	15.077,76	9,76%
ΕΤΑΑ-ΤΑΝ	1.127,44	49	42	43	25	27	26	1.339,44	0,87%
ΝΑΤ	7.660,80	1.106,00	1.130,00	1.000,00	1.040,00	960	948,9	1.3845,7	8,97%
ΣΥΝΟΛΟ	85.602,38	12.188,53	13.453,05	12.516,46	11.192,00	9.861,70	9.624,80	154.438,92	100,00%
% ΑΕΠ		5,39%	6,45%	6,45%	6,13%	5,51%	5,47%		

ΕΤΗΣΙΑ ΕΠΙΧΟΡΗΓΗΣΗ ΑΝΑ ΑΣΦΑΛΙΣΜΕΝΟ ΕΤΟΣ 2015

ΑΣΦΑΛΙΣΤΙΚΑ ΤΑΜΕΙΑ	ΕΤΗΣΙΑ ΚΡΑΤΙΚΗ ΕΠΙΧΟΡΗΓΗΣΗ	ΑΡΙΘΜΟΣ ΑΣΦΑΛΙΣΜΕΝΩΝ	ΕΤΗΣΙΑ ΕΠΙΧΟΡΗΓΗΣΗ ΑΝΑ ΑΣΦΑΛΙΣΜΕΝΟ
ΙΚΑ	2.935.000.000 €	961.401	3.053 €
ΤΑΠ-ΟΤΕ	534.600.000 €	56.760	9.419 €
ΔΕΗ	578.700.000 €	37.319	15.507 €
ΕΤΑΑ-ΤΑΝ	26.000.000 €	21.988	1.182 €
ΝΑΤ	948.900.000 €	111.241	8.530 €
ΟΓΑ	1.324.200.000 €	692.621	1.912 €
ΟΑΕΕ	1.324.300.000 €	366.619	3.612 €

Εξέλιξη συνταξιοδοτικής δαπάνης και ΑΕΠ 1980-2009 (Έτος βάσης σύγκρισης 1980) Πηγή: Κοινωνικός Προϋπολογισμός 2009

Κατά την περίοδο 1980-2009 η αύξηση της δαπάνης για τις συντάξεις ήταν πολύ μεγαλύτερη από την αντίστοιχη αύξηση του ΑΕΠ

Εξέλιξη συνταξιοδοτικής δαπάνης κύριων και επικουρικών 2009-2019

Πηγή: Υπουργείο Εργασίας, Κοινωνικής Ασφάλισης και Κοινωνικής Αλληλεγγύης, Γενική Διεύθυνση Οικονομικών Υπηρεσιών

	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019
Α.Ε.Π	231,1	222,2	208,5	193,3	182,4	185,6	185	-0,3	+2,7		
Σύνολο δαπάνης συντάξεων	32.555	31.558	32.388	32.176	28.851	29.476	30.006	30.525	30.928	31.474	32.062
ως % του ΑΕΠ	13,71 %	13,96 %	15,53 %	16,57 %	15,81 %	16,46 %	17,05 %	17,40 %	17,05 %	16,67 %	16,29 %

διαπιστώνεται σημαντική μείωση σε απόλυτα μεγέθη, τα έτη 2010 και 2013, λόγω της εφαρμογής των διαδοχικών νόμων περιορισμού της συνταξιοδοτικής δαπάνης (Ν.4024/11, Ν.4051/12, Ν.4093/2012), ενώ ως % του ΑΕΠ παρατηρείται αύξηση, η οποία οφείλεται στη σημαντική μείωση του ΑΕΠ την ίδια περίοδο.,(το υψηλό ποσοστό οφείλεται στο μειωμένο κατά 17% ΑΕΠ 2019 έναντι του ΑΕΠ 2009 έτος αναφοράς).

Εξέλιξη ελλείμματος φορέων κύριας ασφάλισης προ της μεταρρύθμισης

Πηγή: Υπουργείο Εργασίας, Κοινωνικής Ασφάλισης και Κοινωνικής Αλληλεγγύης, Γενική Διεύθυνση Οικονομικών Υπηρεσιών

	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019
ΕΣΟΔΑ ΑΠΟ ΕΙΣΦΟΡΕΣ κύριας σύνταξης- ΠΑΡΟΧΕΣ κύριας σύνταξης	-15.755	-15.479	-17.215	-18.390	-15.363	-15.942	-16.320	-16.688	-16.968	-17.298	-17.762
ως % του ΑΕΠ	6,63%	6,85%	8,26%	9,47%	8,42%	8,90%	9,27%	9,51%	9,36%	9,16%	9,03%

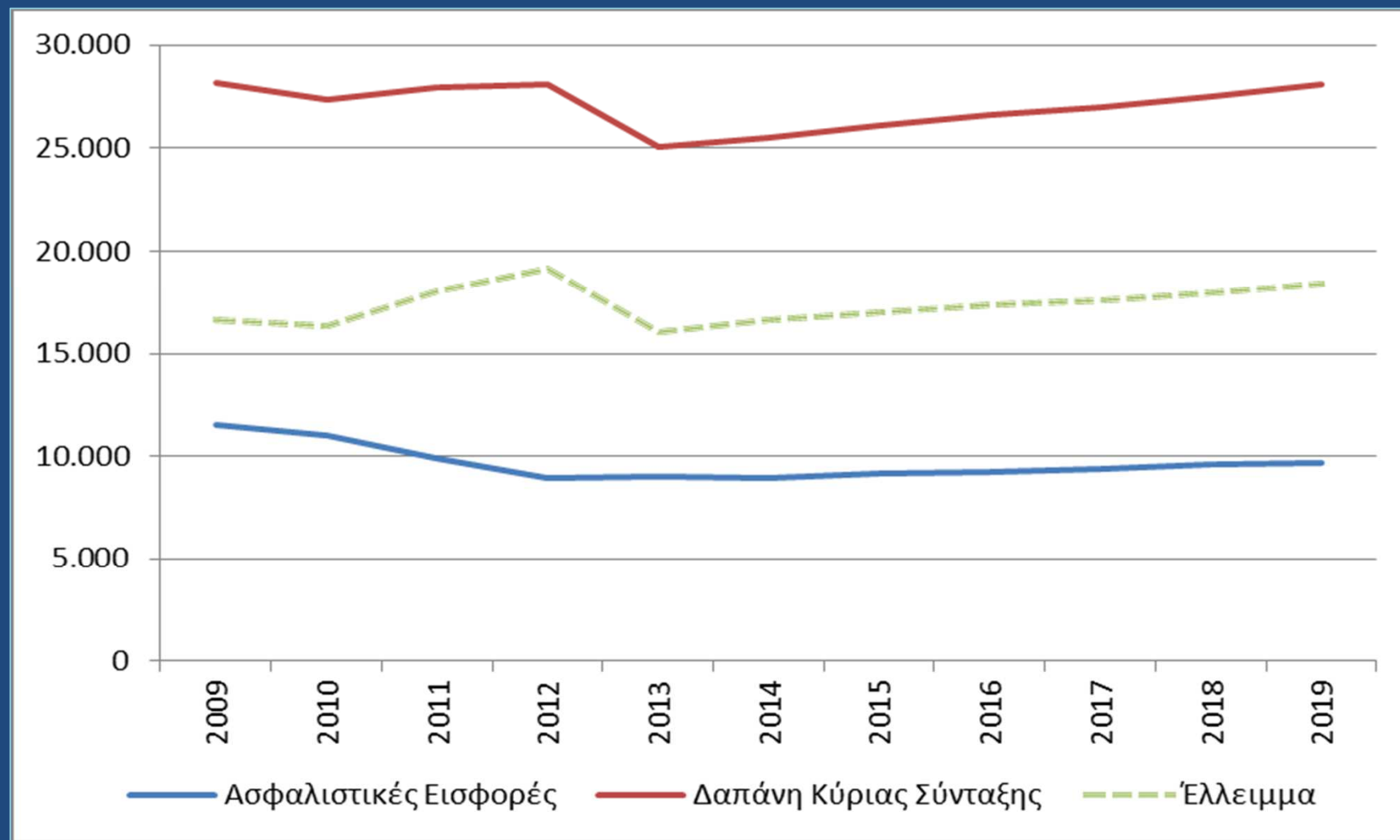
Εξέλιξη ασφαλιστικών εισφορών για τους φορείς κύριας ασφάλισης

Πηγή: Υπουργείο Εργασίας, Κοινωνικής Ασφάλισης και Κοινωνικής Αλληλεγγύης

Γενική Διεύθυνση Οικονομικών Υπηρεσιών

	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019
Α.Ε.Π	231,1	222,2	208,5	193,3	182,4	185,6	185	- 0,3	+2,7		
Σύνολο εισφορών	11.540	11.018	9.921	8.943	9.037	8.908	9.129	9.261	9.365	9.582	9.713
ως % του ΑΕΠ	4,86%	4,87%	4,76%	4,60%	4,95%	4,97%	5,19%	5,28%	5,16%	5,08%	4,94%

Δαπάνη κύριας σύνταξης, Ασφαλιστικές εισφορές , Έλλειμμα κύριων συντάξεων (σε εκατ ευρώ)

Ουσιαστικά την περίοδο 2000-2015 ο κρατικός προϋπολογισμός χρηματοδότησε το σύστημα Κοινωνικής Ασφάλισης για την καταβολή των κύριων συντάξεων (μη συμπεριλαμβανομένης της συνταξιοδοτικής δαπάνης του δημοσίου) **σε ποσόν ίσο με το 88% του ΑΕΠ έτους 2015**, της χώρας.

Όσον αφορά το ΕΤΑΑ, επισημαίνεται ότι, η κρατική χρηματοδότηση αφορούσε το ΤΑΝ ενώ δεν καθίστατο αναγκαία η χρηματοδότηση του ΤΣΑΥ και ΤΣΜΕΔΕ

ΠΑΡΑΤΗΡΗΣΗ

Το ΤΣΑΥ δεν είχε ουσιαστικό κοινωνικό πόρο και από το 1992 δεν χρηματοδοτήθηκε από τον Κρατικό προϋπολογισμό ενώ αντίθετα οι οφειλές της Κεντρικής Κυβέρνησης προς το ΤΣΑΥ από την συμμετοχή του στην τρίμερη χρηματοδότηση , από επιχορήγηση για γενικούς σκοπούς για την κάλυψη διαφυγόντων εσόδων από κοινωνικούς πόρους (του άρθρου 4 του Ν.982/79) όπως είχαν καθορισθεί με το άρθρο 63 του Ν.2519/1997, κλπ οφειλές ανέρχονταν τέλος του 2015 στο ποσό των 1.199.719.734,54 ευρώ

Επίσης τα τελευταία 3 χρονιά το ΤΣΑΥ μέσω του ΑΚΑΓΕ , χρηματοδότησε το σύστημα κοινωνικής ασφάλισης με το ποσό των 100.000.000 ευρώ περίπου.

ΣΥΜΠΕΡΑΣΜΑ

Η αύξηση της δαπάνης για συντάξεις την περίοδο 1980-2009 ήταν πολύ μεγαλύτερη από την αντίστοιχη αύξηση του ΑΕΠ.

Αυτό ερμηνεύεται τόσο από την αύξηση του αριθμού των συνταξιούχων (δημογραφικοί λόγοι, μικρότερη ηλικία συνταξιοδότησης, ασφάλιση αγροτισσών, δικαίωμα σύνταξης χηρείας και σε άνδρες), όσο και από το γεγονός ότι η μέση σύνταξη των νέων συνταξιούχων ήταν υψηλότερη από αυτή των υφιστάμενων.

Ενδεικτικά αναφέρεται ότι ο αριθμός των συνταξιούχων μέσα σε 30 χρόνια σχεδόν διπλασιάστηκε, και συγκεκριμένα από 1,1 εκατ. που ήταν το 1980 ανήλθε σε 2,3 εκατ. το 2009, ενώ το 2015 ο αριθμός των συνταξιούχων ανέρχεται στα 2,65 εκατ.

ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΑ ΜΕΓΕΘΗ ΤΟΥ ΝΕΟΥ ΑΣΦΑΛΙΣΤΙΚΟΥ ΣΥΣΤΗΜΑΤΟΣ
ΕΞΕΛΙΞΗ ΣΥΝΤΑΞΙΟΔΟΤΙΚΗΣ ΔΑΠΑΝΗΣ ΜΕΤΑ ΤΗΝ ΕΦΑΡΜΟΓΗ
ΤΩΝ ΜΕΤΑΡΥΘΜΙΣΕΩΝ

Εξέλιξη συνταξιοδοτικής δαπάνης κύριων και επικουρικών συντάξεων μετά τη μεταρρύθμιση με έτος αναφοράς το 2009

Πηγή: Υπουργείο Εργασίας, Κοινωνικής Ασφάλισης και Κοινωνικής Αλληλεγγύης, Γενική Διεύθυνση Οικονομικών Υπηρεσιών

	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019
Α.Ε.Π	231,1	222,2	208,5	193,3	182,4	185,6	185	-0,3	+2,7		
Σύνολο δαπάνης συντάξεων	32.555	31.558	32.388	32.176	28.851	29.476	30.006	30.112	30.203	30.356	30.754
ως % του ΑΕΠ	13,71 %	13,96 %	15,53 %	16,57 %	15,81 %	16,46 %	17,05 %	17,16 %	16,65 %	16,08 %	15,63 %

Εξέλιξη συνταξιοδοτικής δαπάνης κύριων και επικουρικών συντάξεων Πριν από την μεταρρύθμιση με έτος αναφοράς το 2009

Πηγή: Υπουργείο Εργασίας, Κοινωνικής Ασφάλισης και Κοινωνικής Αλληλεγγύης, Γενική Διεύθυνση Οικονομικών Υπηρεσιών

	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019
Α.Ε.Π	231,1	222,2	208,5	193,3	182,4	185,6	185	-0,3	+2,7		
Σύνολο δαπάνης συντάξεων	32.555	31.558	32.388	32.176	28.851	29.476	30.006	30.525	30.928	31.474	32.062
ως % του ΑΕΠ	13,71 %	13,96 %	15,53 %	16,57 %	15,81 %	16,46 %	17,05 %	17,40 %	17,05 %	16,67 %	16,29 %

Εξέλιξη συνταξιοδοτικής δαπάνης κύριων και επικουρικών μετά την μεταρρύθμιση με έτος αναφοράς το 2009

Πηγή: Υπουργείο Εργασίας, Κοινωνικής Ασφάλισης και Κοινωνικής Αλληλεγγύης, Γενική Διεύθυνση Οικονομικών Υπηρεσιών

	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019
Α.Ε.Π	231,1	222,2	208,5	193,3	182,4	185,6	185	-0,3	+2,7		
Σύνολο δαπάνης συντάξεων	32.555	31.558	32.388	32.176	28.851	29.476	30.006	30.112	30.203	30.356	30.754
ως % του ΑΕΠ	13,71 %	13,96 %	15,53 %	16,57 %	15,81 %	16,46 %	17,05 %	17,16 %	16,65 %	16,08 %	15,63 %

Μετά την μεταρρύθμιση θα έχουμε μια μείωση της συνταξιοδοτικής δαπάνης 0,66% του ΑΕΠ

Εξέλιξη ελλείμματος του φορέα κύριας ασφάλισης μετά τη μεταρρύθμιση με έτος αναφοράς το 2009

Πηγή: Υπουργείο Εργασίας, Κοινωνικής Ασφάλισης και Κοινωνικής Αλληλεγγύης, Γενική Διεύθυνση Οικονομικών Υπηρεσιών

	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019
Έσοδα από Εισφορές κύριας σύνταξης - Παροχές κύριας σύνταξης	-15.755	-15.479	-17.215	-18.390	-15.363	-15.942	-16.320	-16.507	-16.503	-16.453	-16.726
ως % του ΑΕΠ	6,63%	6,85%	8,26%	9,47%	8,42%	8,90%	9,27%	9,41%	9,10%	8,71%	8,50%

Συμπέρασμα Τόσο σε απόλυτα νούμερα όσο και σε ποσοστό του ΑΕΠ παρατηρείται μια αύξηση του ελλείμματος παρά την ασφαλιστική μεταρρύθμιση

Εξέλιξη ελλείμματος φορέων κύριας ασφάλισης προ της μεταρρύθμισης με έτος αναφοράς το 2009

Πηγή: Υπουργείο Εργασίας, Κοινωνικής Ασφάλισης και Κοινωνικής Αλληλεγγύης, Γενική Διεύθυνση Οικονομικών Υπηρεσιών

	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019
ΕΣΟΔΑ ΑΠΟ ΕΙΣΦΟΡΕΣ κύριας σύνταξης- ΠΑΡΟΧΕΣ κύριας σύνταξης	-15.755	-15.479	-17.215	-18.390	-15.363	-15.942	-16.320	-16.688	-16.968	-17.298	-17.762
ως % του ΑΕΠ	6,63%	6,85%	8,26%	9,47%	8,42%	8,90%	9,27%	9,51%	9,36%	9,16%	9,03%

Εξέλιξη ελλείμματος φορέων κύριας ασφάλισης μετα την μεταρρύθμιση με έτος αναφοράς το 2009

Πηγή: Υπουργείο Εργασίας, Κοινωνικής Ασφάλισης και Κοινωνικής Αλληλεγγύης, Γενική Διεύθυνση Οικονομικών Υπηρεσιών

	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019
Έσοδα από Εισφορές κύριας σύνταξης - Παροχές κύριας σύνταξης	-15.755	-15.479	-17.215	-18.390	-15.363	-15.942	-16.320	-16.507	-16.503	-16.453	-16.726
ως % του ΑΕΠ	6,63%	6,85%	8,26%	9,47%	8,42%	8,90%	9,27%	9,41%	9,10%	8,71%	8,50%

Μετά την μεταρρύθμιση θα έχουμε μια μείωση του ελλείμματος 0,53% του ΑΕΠ

ΣΥΜΠΕΡΑΣΜΑ

Με την νέα ασφαλιστική μεταρρύθμιση, το 2019 θα έχουμε

1. Μείωση της συνταξιοδοτικής δαπάνης κατά 0,66% του ΑΕΠ
2. Μείωση του ελλείμματος κατά 0,53% του ΑΕΠ

ΔΕΥΤΕΡΟΣ ΠΥΛΩΝΑΣ ΚΟΙΝΩΝΙΚΗΣ ΑΣΦΑΛΙΣΗΣ
ΤΑΜΕΙΑ ΕΠΑΓΓΕΛΜΑΤΙΚΗΣ ΑΣΦΑΛΙΣΗΣ

Η χαμένη ευκαιρία της ασφαλιστικής μεταρρύθμισης

Η πρόσφατη μεταρρύθμιση του ασφαλιστικού συστήματος η 6^η κατά σειρά τα τελευταία είκοσι πέντε χρόνια χαρακτηρίζεται από τους ειδικούς της ασφάλισης , ως άλλη μια χαμένη ευκαιρία.

Αυτό γιατί απέτυχε να αλλάξει την αρχιτεκτονική του συστήματος εισάγοντας τους κανόνες για την ανάπτυξη του δευτέρου πυλώνα ασφάλισης που είναι η επικουρική ασφάλιση μέσω κυρίως των Επαγγελματικών Ταμείων, αλλά και κίνητρα για την ενίσχυση του τρίτου πυλώνα δηλαδή της ιδιωτικής ασφάλισης.

ΤΑΜΕΙΑ ΕΠΑΓΓΕΛΜΑΤΙΚΗΣ ΑΣΦΑΛΙΣΗΣ ΣΤΗΝ ΕΥΡΩΠΑΙΚΗ ΕΝΩΣΗ

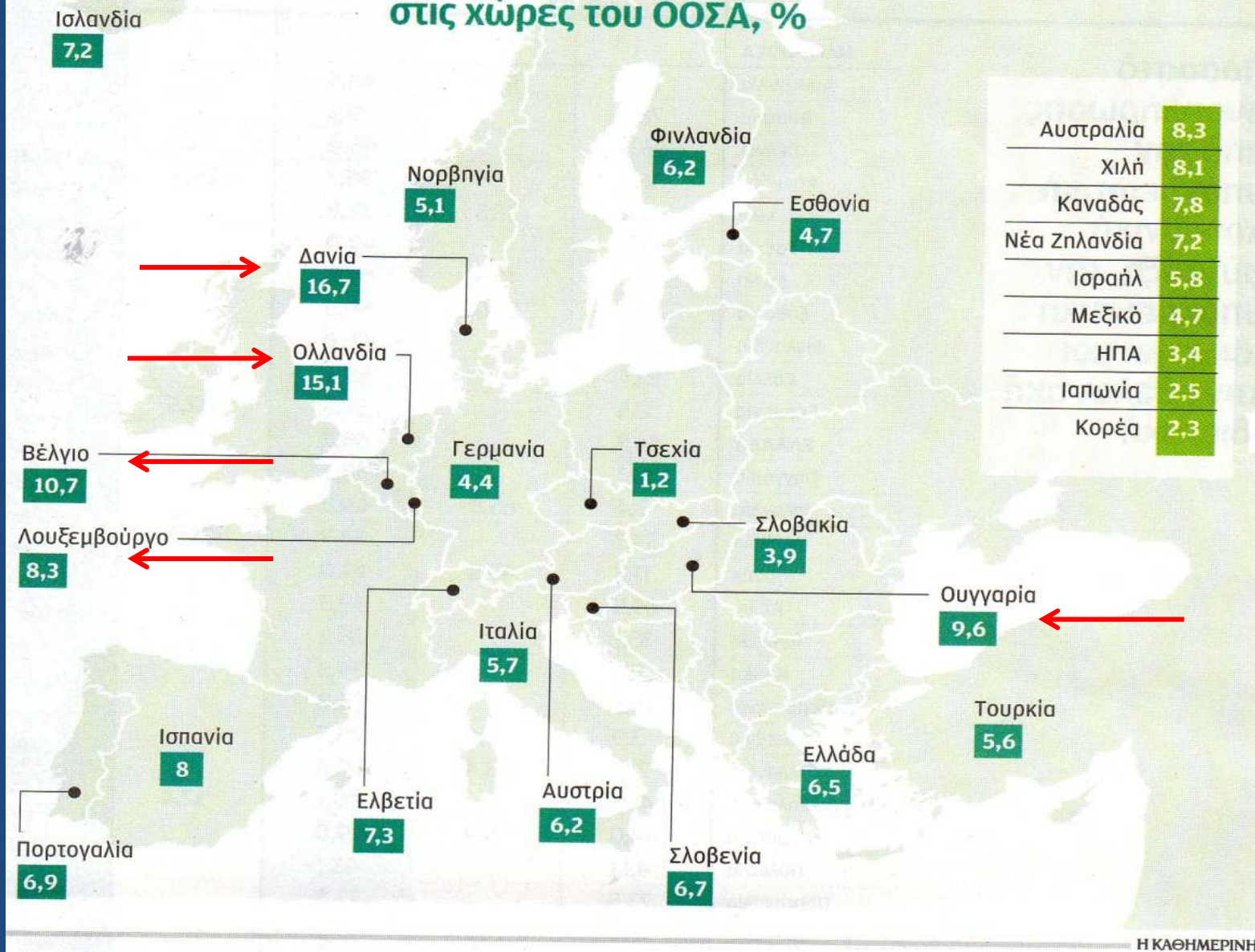
- Στην Ευρωπαϊκή Ένωση τα επαγγελματικά Ταμεία Ασφάλισης αποτελούν φορείς συμπληρωματικής ασφαλιστικής προστασίας των εργαζομένων με σκοπό την συνταξιοδοτική ενίσχυση της δημόσιας σύνταξης
- Σύμφωνα με τα στοιχεία της Εποπτικής αρχής ΕΙΟΡΑ ο αριθμός των Επαγγελματικών Ταμείων προσεγγίζει τα 110.000 και τα συνολικά υπό διαχείριση κεφάλαια ανέρχονται σε 3,8 τρισεκατομμύρια ευρώ.
- Η πλειοψηφία αυτών συγκεντρώνεται στην Μεγάλη Βρετάνια , την Ολλανδία την Ισλανδία, την Ιρλανδία, την Φιλανδία και την Δανία όπου εμφανίζονται και τα υψηλότερα ποσοστά διείσδυσης, ενώ σημαντικό μερίδιο στην συνταξιοδοτική δαπάνη κατέχουν και στην Γερμανία , την Γαλλία , την Αυστρία ,την Σουηδία και την Ελβετία.
- Μεταξύ των χωρών που εισήγαγαν την επαγγελματική ασφάλιση είναι και η Πορτογαλία , η Ισπανία αλλά και η Τουρκία

Συνολικές επενδύσεις των Επαγγελματικών Ταμείων

ΩΣ ΠΟΣΟΣΤΟ ΤΟΥ ΑΕΠ, %

	2004	2006	2008	2010	2012	2014
Χώρες-μέλη ΟΟΣΑ						
Αυστραλία	69,9	87,1	93,3	89,4	91,2	110,0
Αυστρία	4,3	4,8	4,3	5,2	5,1	5,8
Βέλγιο	3,9	4,1	3,2	3,6	4,4	5,6
Καναδάς	52,5	61,6	50,1	63,1	65,2	76,2
Χιλή	56,0	57,5	49,8	62,6	60,1	68,3
Τσεχία	3,3	4,2	4,8	5,9	6,8	8,0
Δανία	30,0	31,6	45,9	48,3	48,9	48,6
Εσθονία	1,8	3,5	4,5	7,3	8,4	11,3
Φινλανδία	59,4	69,0	58,2	79,1	45,4	51,0
Γαλλία	-	0,0	0,1	0,2	0,3	0,5
Γερμανία	3,8	4,2	4,7	5,4	6,1	6,7
ΕΛΛΑΔΑ	-	-	0,0	0,0	0,0	0,6
Ουγγαρία	6,8	9,6	9,5	14,7	3,9	4,1
Ισλανδία	102,7	126,2	107,9	117,7	134,5	146,8
Ιρλανδία	40,1	47,7	34,0	45,8	46,6	58,1
Ισραήλ	24,7	29,7	39,9	45,7	48,8	54,9
Ιταλία	2,5	2,9	3,3	4,4	5,4	6,7
Ιαπωνία	24,9	26,2	23,1	25,3	26,4	30,2
Κορέα	1,5	2,6	2,8	3,7	4,9	7,3
Λουξεμβούργο	0,3	1,1	1,0	2,0	2,1	3,2
Μεξικό	5,5	10,0	10,0	12,6	14,1	15,7
Ολλανδία	101,4	116,0	104,9	120,4	144,4	159,3
Νέα Ζηλανδία	11,6	12,4	10,4	14,1	16,5	20,0
Νορβηγία	6,4	6,6	5,9	7,5	7,4	8,8
Πολωνία	6,7	11,1	10,9	15,5	17,0	8,8
Πορτογαλία	10,0	12,7	11,3	11,0	8,6	10,1
Σλοβακία	-	2,4	4,7	7,3	9,4	10,6
Σλοβενία	0,9	1,6	1,9	3,0	3,6	4,2
Ισπανία	6,5	7,3	7,0	7,8	8,2	9,5
Σουηδία	6,9	8,7	6,9	9,0	10,1	9,3
Ελβετία	98,9	108,4	90,1	102,5	107,7	120,3
Τουρκία	0,4	0,7	1,5	2,4	3,8	5,5
Βρετανία	64,8	79,7	63,8	82,7	96,9	96,0

Οι ετήσιες αποδόσεις των επενδύσεων των επαγγελματικών ταμείων στις χώρες του ΟΟΣΑ, %

Η ΚΑΘΗΜΕΡΙΝΗ

Μορφές Συμμετοχής στα Επαγγελματικά Ταμεία

Προαιρετικότητα ή υποχρεωτικότητα

Υποχρεωτική συμμετοχή:

- Δανία
- Ολλανδία
- Σουηδία
- Μεγάλη Βρετανία
- Βέλγιο

Στη Μεγάλη Βρετανία η συμμετοχή είναι υποχρεωτική αν ένας εργαζόμενος δεν καλύπτεται από κάποιο συμπληρωματικό συνταξιοδοτικό πρόγραμμα

Στο Βέλγιο η σύσταση του Επαγγελματικού Ταμείου είναι προαιρετική η συμμετοχή όμως είναι υποχρεωτική εφ' όσον υπάρχει σχηματισμένο επαγγελματικό ταμείο

Στα υπόλοιπα κράτη της Ευρωπαϊκής Ένωσης η σύσταση και η συμμετοχή είναι προαιρετική

Συνταξιοδοτικές Παροχές των Επαγγελματικών Ταμείων στην Ευρωπαϊκή Ένωση

Διακρίνονται τρία συστήματα συνταξιοδοτικών παροχών

1^{ον} Σύστημα καθορισμένης παροχής (Defined Benefit).

Συγκεντρώνει το 59% των υπό διαχείριση κεφαλαίων. Η παροχή στο τέλος της ασφάλισης είναι καθορισμένη, ενώ οι εισφορές κατά την διάρκεια της ασφάλισης μπορούν να μεταβάλλονται για να πετύχουν τον στόχο.

Μορφή του συστήματος αυτού αποτελεί η μέθοδος υπολογισμού της παροχής ως ποσοστό του μισθού ή του ασφαλιστέου μισθού που καταβάλλεται κατά τον χρόνο συνταξιοδότησης.

2^{ον} Σύστημα καθορισμένης εισφοράς (Defined Contribution).

Συγκεντρώνει το 7% των υπό διαχείριση κεφαλαίων. Η παροχή στην λήξη της ασφάλισης εξαρτάται από την πορεία των επενδυμένων κεφαλαίων.

3^{ον} Υβριδικό Σύστημα : αποτελεί συνδυασμό καθορισμένης παροχής και καθορισμένης εισφοράς (Hybrid Schemes)

Συγκεντρώνει το 35% των υπό διαχείριση κεφαλαίων

Dr.Κίτσοπανίδης Ιωάννης

ΤΑΜΕΙΑ ΕΠΑΓΓΕΛΜΑΤΙΚΗΣ ΑΣΦΑΛΙΣΗΣ ΣΤΗΝ ΕΛΛΑΔΑ

ΙΣΤΟΡΙΚΗ ΔΙΑΔΡΟΜΗ

Το πρώτο Ταμείο Επαγγελματικής Ασφάλισης στην Ελλάδα δημιουργήθηκε από τους Ιατρούς με το Ν.Δ της 14^{ης} Αύγουστου 1925 της Κυβέρνησης του Παύλου Κουντουριώτη.

Με τον Α.Ν 1846/21-6-1951 μετατράπηκε σε ταμείο υποχρεωτικής Κοινωνικής Ασφάλισης

EFFMERIS THE KYPERNISSEOS

Ἐν Ἀθήναις τῇ 14 Αὐγούστου 1923

ΤΕΥΧΟΣ ΠΡΩΤΟΝ

Ἀριθμὸς φύλλου 212

Περὶ ἰδρύσεως Ταμεῖον Συνάξεως καὶ ἀδιασφάλειας
τῶν λαοῶν ἐν Ἑλλάδι.

ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑ

«Έργονες εν» ἦναι τὰ ἀπὸ 1ης Ἰουλίου 1925 φέροντα τὴν
Δ' ἐν Ἀθήναις Συντακτικῇ Συνέλευσιν ἀπὸ συντάσεως
Κακοβουλίου καὶ ἑστῆς φέροντος τοῦ Κακασταίου
«Χρῆμα κ.π.», πρόεδρος τὸ Γενικὸν Συμβούλιον καὶ μέτ
προπονητὸν σὺν μὲν ἡγεμονίᾳ καὶ ἀφαιρέσει Κανόν
«Μακρὸν» καὶ ἑστῆς φέροντος τοῦ Κανόνος καὶ ἀφαιρέσει Κανόν

[illegible][illegible][illegible]

Του δικαιοῦματος τῆς ἐνγραφῆς
κατὰ τὴν δημοσίευσιν τοῦ παρόντος νόμου.

[illegible]

Appendix 2.

Εἰς ταπεινότητα θυγατρὸς Θεοφάνους καὶ ἡλικίας 21 ἐτῶν. Ἡ ἀκαταμέτρητος ἀγάπη τοῦ Θεοῦ καὶ τοῦ πληρώματος τοῦ Θεοῦ.

α) Ἐφ' ὧν καὶ βοήθημα καθορίζον ἐμφανῶς πρὸς τὴν ἀποκατάστασιν συνήλθης. κατόπιν αὐτὸς διατηρήματος, νόστον, ῥαδιοφωνικὰ καὶ τηλεοπτικὰ ἐκπομπὰ καὶ ἐκδόσεις, ἀνὰ μέρος καὶ γενεσιμωσιμῶσιν πρὸς καὶ πάλιν τῶν ἀνελθόντων ἐπισκευατικῶν ἀνελθόντων, ἡτοῖς καὶ ἐκδόσεις, συντηρήσεις καὶ ἐπισκευὰς ἀνελθόντων.

ὁ δὲ Σάτυρος ἀκούσας τοῦ λόγου τοῦ κυρίου
 ἐκείνου διέφυγε, ἀντιπρόσωπος συνελθὼν εἰς τὴν πόλιν
 αὐτῶν διηκούσας πάντες οἱ λαοί, οἱ κατακείμενοι ἀνέκλινοι μετὰ
 τὴν ἐνσταθὴν αὐτῶν εἰς τὸ Τάξιον.

[illegible][illegible]

ἰατροῖς συμβουλοῖς.
καὶ τῆς τοῦ ἐπαγγέλματος, ἐπιστεφανόμενης τοιαύτης
ἐκείνης, οὐκ ἔστιν ἀποδοτέον ἰατροῖς ἀνασθεδόναι ἢ ἐν γένει.

[illegible][illegible][illegible]

Δύο συντάξεις ἐκ τοῦ προκειμένου Ταμεῖου δὲν ἔοφ' ἑορταζομένης τῆς πρὸς ἐργασίαν ἀνέχοντος αὐτοῦ.

"As above" 3.

2523 30 2422 2421 2420 2419 2418 2417 2416 2415 2414 2413 2412 2411 2410 2409 2408 2407 2406 2405 2404 2403 2402 2401 2400 2399 2398 2397 2396 2395 2394 2393 2392 2391 2390 2389 2388 2387 2386 2385 2384 2383 2382 2381 2380 2379 2378 2377 2376 2375 2374 2373 2372 2371 2370 2369 2368 2367 2366 2365 2364 2363 2362 2361 2360 2359 2358 2357 2356 2355 2354 2353 2352 2351 2350 2349 2348 2347 2346 2345 2344 2343 2342 2341 2340 2339 2338 2337 2336 2335 2334 2333 2332 2331 2330 2329 2328 2327 2326 2325 2324 2323 2322 2321 2320 2319 2318 2317 2316 2315 2314 2313 2312 2311 2310 2309 2308 2307 2306 2305 2304 2303 2302 2301 2300 2299 2298 2297 2296 2295 2294 2293 2292 2291 2290 2289 2288 2287 2286 2285 2284 2283 2282 2281 2280 2279 2278 2277 2276 2275 2274 2273 2272 2271 2270 2269 2268 2267 2266 2265 2264 2263 2262 2261 2260 2259 2258 2257 2256 2255 2254 2253 2252 2251 2250 2249 2248 2247 2246 2245 2244 2243 2242 2241 2240 2239 2238 2237 2236 2235 2234 2233 2232 2231 2230 2229 2228 2227 2226 2225 2224 2223 2222 2221 2220 2219 2218 2217 2216 2215 2214 2213 2212 2211 2210 2209 2208 2207 2206 2205 2204 2203 2202 2201 2200 2199 2198 2197 2196 2195 2194 2193 2192 2191 2190 2189 2188 2187 2186 2185 2184 2183 2182 2181 2180 2179 2178 2177 2176 2175 2174 2173 2172 2171 2170 2169 2168 2167 2166 2165 2164 2163 2162 2161 2160 2159 2158 2157 2156 2155 2154 2153 2152 2151 2150 2149 2148 2147 2146 2145 2144 2143 2142 2141 2140 2139 2138 2137 2136 2135 2134 2133 2132 2131 2130 2129 2128 2127 2126 2125 2124 2123 2122 2121 2120 2119 2118 2117 2116 2115 2114 2113 2112 2111 2110 2109 2108 2107 2106 2105 2104 2103 2102 2101 2100 2099 2098 2097 2096 2095 2094 2093 2092 2091 2090 2089 2088 2087 2086 2085 2084 2083 2082 2081 2080 2079 2078 2077 2076 2075 2074 2073 2072 2071 2070 2069 2068 2067 2066 2065 2064 2063 2062 2061 2060 2059 2058 2057 2056 2055 2054 2053 2052 2051 2050 2049 2048 2047 2046 2045 2044 2043 2042 2041 2040 2039 2038 2037 2036 2035 2034 2033 2032 2031 2030 2029 2028 2027 2026 2025 2024 2023 2022 2021 2020 2019 2018 2017 2016 2015 2014 2013 2012 2011 2010 2009 2008 2007 2006 2005 2004 2003 2002 2001 2000 1999 1998 1997 1996 1995 1994 1993 1992 1991 1990 1989 1988 1987 1986 1985 1984 1983 1982 1981 1980 1979 1978 1977 1976 1975 1974 1973 1972 1971 1970 1969 1968 1967 1966 1965 1964 1963 1962 1961 1960 1959 1958 1957 1956 1955 1954 1953 1952 1951 1950 1949 1948 1947 1946 1945 1944 1943 1942 1941 1940 1939 1938 1937 1936 1935 1934 1933 1932 1931 1930 1929 1928 1927 1926 1925 1924 1923 1922 1921 1920 1919 1918 1917 1916 1915 1914 1913 1912 1911 1910 1909 1908 1907 1906 1905 1904 1903 1902 1901 1900 1899 1898 1897 1896 1895 1894 1893 1892 1891 1890 1889 1888 1887 1886 1885 1884 1883 1882 1881 1880 1879 1878 1877 1876 1875 1874 1873 1872 1871 1870 1869 1868 1867 1866 1865 1864 1863 1862 1861 1860 1859 1858 1857 1856 1855 1854 1853 1852 1851 1850 1849 1848 1847 1846 1845 1844 1843 1842 1841 1840 1839 1838 1837 1836 1835 1834 1833 1832 1831 1830 1829 1828 1827 1826 1825 1824 1823 1822 1821 1820 1819 1818 1817 1816 1815 1814 1813 1812 1811 1810 1809 1808 1807 1806 1805 1804 1803 1802 1801 1800 1799 1798 1797 1796 1795 1794 1793 1792 1791 1790 1789 1788 1787 1786 1785 1784 1783 1782 1781 1780 1779 1778 1777 1776 1775 1774 1773 1772 1771 1770 1769 1768 1767 1766 1765 1764 1763 1762 1761 1760 1759 1758 1757 1756 1755 1754 1753 1752 1751 1750 1749 1748 1747 1746 1745 1744 1743 1742 1741 1740 1739 1738 1737 1736 1735 1734 1733 1732 1731 1730 1729 1728 1727 1726 1725 1724 1723 1722 1721 1720 1719 1718 1717 1716 1715 1714 1713 1712 1711 1710 1709 1708 1707 1706 1705 1704 1703 1702 1701 1700 1699 1698 1697 1696 1695 1694 1693 1692 1691 1690 1689 1688 1687 1686 1685 1684 1683 1682 1681 1680 1679 1678 1677 1676 1675 1674 1673 1672 1671 1670 1669 1668 1667 1666 1665 1664 1663 1662 1661 1660 1659 1658 1657 1656 1655 1654 1653 1652 1651 1650 1649 1648 1647 1646 1645 1644 1643 1642 1641 1640 1639 1638 1637 1636 1635 1634 1633 1632 1631 1630 1629 1628 1627 1626 1625 1624 1623 1622 1621 1620 1619 1618 1617 1616 1615 1614 1613 1612 1611 1610 1609 1608 1607 160

22) Ἐτησία συνδρομή ἐκ θραυγῶν τραπεζῶν καὶ ἀλλόμο-

[illegible]

ἡδεδόκησεν ὑπὸ τοῦτων εἰς τὸ πρὸς Τραπεζοῦν.
Ἰστοῖον φέρου ὑπὸ τῶν εἰσπορευμένων Ἀρχόντων καὶ

Εἰδικὴ φορολογία δι' ἀπικολύτῳς ἰσίου ἐντήμου καὶ οὐ ἰατροστήμου :

25) λεπτῶν τῶν ἐρημικῶν ἐπὶ τῇ ἐκκλησίᾳ τοῦ ἐκείνου ἡμετέρου.

20 ἡσπῆων ἐπὶ ἐκδοσθησὺν συνταγῇ κατὰ πάλαιον ὅρον ἀρρώστου ἐν τῇ παρασκευῇ. Πλὴν τῶν συνταγῶν τῶν ἐκτε-

μένων ἐν φαρμακείοις Δημοτικῶν Νοσοκομείων ἢ ἄλλων
ανθρωπικῶν. Ἰδρυμάτων, συντηρουμένων ὑπὸ δόμων ἢ κοι-

ὡς συνταγὴ νοεῖται ἐν ἡλίου χάριτος, οὐνοῦ καὶ τῆς ἀσπίδος ὁ-
 ῖτον.

ἡ πόλις ἐστὶν ὁμοία τῇ Πύλῳ.

ἐν καὶ μόνον ἄτομον.
(') ὅθ' ἡλεπτῶν ἐπὶ ἐκλάστης ἐκθέσεως βιολογικῆς ἢ μικρο-

တၢ်မၤနီၤန့ၢ်.
) Δύο ὄρσῃ.α! ἔπει ἔκαστου ἑκὸςσεωξὶ ὅτῃ-ἡνδρῶν, ὡς ἡνδρῶν

ಪಟ್ಟಣದ ದಿವಾನುನಿ ಒಂದೆ ಒಂದರಾಗಿದ್ದು ಇವನು ಅಧಿಕಾರವಹಿಸಿ-

Ἄρθρον 3.

Πόροι τοῦ Ταμείου εἶνε οἱ ἑξῆς :

1) Χίλια δραγμαὶ ὡς διακίονα ἐγγραφῆς κατεχέλλόμε-
αι εἰς τὸ Ταμεῖον ὑπὸ παντὸς ἐγγραφόμενου μετόχου ἐντός
οὗ πρώτου ἔτους ἐφ' ὅπαξ ἢ εἰς δύο ἢ τέσσαρας δόσεις κα-
οριζόμενας ὑπὸ τοῦ Διοικητικοῦ Συμβουλίου.

2) Ἐτήσια συνδρομὴ ἐκ δραγμῶν τριακασίων κατεχέλλόμε-
ναι ὑπὸ τοῦ Ταμείου εἰς τὸ Ταμεῖον εἰς δύο δόσεις.

3) Εἴκοσι τοῖς ἑκατὸν πρόσθετος φόρος ἐπὶ τῶν φόρων ἐπι-
ηδεύματος τῶν ἱατρῶν, εἰσπραττόμενος συγγένως μετὰ τοῦ
δημοσίου φόρου ὑπὸ τῶν αὐτῶν οικονομικῶν Ἀρχῶν καὶ
ἀποδιδόμενος ὑπὸ τούτων εἰς τὸ πλεόν Ταμείου.

4) Ἐξῆς φόρος, καὶ δι' ἀποκατάστασιν ἰσίου ἀπολέτου καλίου-
ἑνου ἱατροσθήμου :

5. Τριακίσιοι δραγμαὶ διὰ τὴν ἀνάγκην τῆς ἐξοπλήσεως τοῦ
ἱατρικοῦ ἐπαγγέλματος, καταβαλλόμεναι ὑπὸ παντὸς ἱατροῦ
ὑπὲρ τοῦ Ταμείου εἰς τὸν κατὰ τόπους ἱατρικὴν Σύλλογον.

6. Πεντακίσιοι δραγμαὶ ἐπὶ ἑκάστου γάμου καὶ πενήκοντα
δραγμαὶ ἐπὶ τῇ γεννήσει ἑκάστου τέκνου τῶν ἐγγεγραμμένων
Μετόχων, καταβαλλόμεναι εἰς τὸ Ταμεῖον. Ἐπὶ πλεόν εἴκοσι
πέντε δραγμαὶ δι' ἑκάστον ἐκ τῶν ἡδὴ ἀπορρήγτων τέκνων τῆς
ἡλικίας κατὰ τῶν ὅ ἐτών.

7. Πέντε ἐπὶ τοῖς γυλίοις ἐπὶ τῶν ἀναβαρίστων εἰσπράξεων
ἐκάστης ἰδιωτικῆς ἱατρικῆς Κλινικῆς ἢ ἰδιωτικῶν θεραπευ-
τικῶν Ἰνστιτούτων βεβαιουμένων δι' ὑπευθύνου δηλώσεως τοῦ
Διευθυντοῦ, ὑποκειμένης εἰς τὸν ἑξαρχὸν κατὰ τὰ διὰ Διατάξ-
ματος καθιερωθέντα.

8. Ἐκατὶ τοῖς ἑκατὸν ἐπὶ τῶν εἰσπράξεων ἑκάστου ἱατρικοῦ
Συλλόγου.

9. Πεντακίσιοι διαλυθέντων ἱατρικῶν Σωματείων καὶ Συλλό-
γων ἢ διαλυομένων τούτων καὶ παρεργόμεναι εἰς τὴν ἑξῆς ἔδραμα
ἢ Σωματεῖον κατὰ τὰ μέγε: τοῦδε ὑπάρχοντα.

ΤΑΜΕΙΑ ΕΠΑΓΓΕΛΜΑΤΙΚΗΣ ΑΣΦΑΛΙΣΗΣ ΣΤΗΝ ΕΛΛΑΔΑ

- Ιδρύονται σύμφωνα με τις διατάξεις του Νόμου 3029/2002 άρθρα 7 και 8 ως νομικά πρόσωπα ιδιωτικού δικαίου, μη κερδοσκοπικού χαρακτήρα, τα οποία τελούν υπό την εποπτεία του Υπουργείου Απασχόλησης και Κοινωνικής Προστασίας και τον έλεγχο της Εθνικής Αναλογιστικής Αρχής, με σκοπό την χορήγηση ασφαλιστικής προστασίας σε προαιρετική ή υποχρεωτική βάση πέραν από την παρεχόμενη από την υποχρεωτική κοινωνική ασφάλιση..
- Ιδρύονται ανά επιχείρηση ή κλάδο ή κλάδους εργαζομένων, με πρωτοβουλία των εργαζομένων ή των εργοδοτών ή με συμφωνία των εργοδοτών και των εργαζομένων, καθώς επίσης με πρωτοβουλία των αυτοτελώς απασχολούμενων ή των ελεύθερων επαγγελματιών ή των αγροτών ή των επαγγελματικών τους οργανώσεων, υπό την προϋπόθεση ότι ο αριθμός των ασφαλιζόμενων μελών τους υπερβαίνει τους 100.
- Η υπαγωγή των εργαζομένων στην ασφάλιση των ταμείων επαγγελματικής ασφάλισης είναι προαιρετική, σε αντίθεση με τον υποχρεωτικό χαρακτήρα της δημόσιας κοινωνικής ασφάλισης.

Χρηματοδότηση των Ταμείων Επαγγελματικής Ασφάλισης

Τα ταμεία επαγγελματικής ασφάλισης και οι παροχές του δευτέρου πυλώνα (Προαιρετική Κοινωνική Ασφάλιση) χρηματοδοτούνται από σύνθετους μηχανισμούς που περιλαμβάνουν:

- Εισφορές εργαζομένων τακτικές και έκτακτες
- Εισφορές εργοδοτών τακτικές και έκτακτες
- Πρόσοδοι περιουσίας
- Απόδοση των κεφαλαίων και αποθεματικών τους

Τα ταμεία επαγγελματικής ασφάλισης υποχρεούνται στην δημιουργία αποθεματικών που καλύπτουν τις υποχρεώσεις οι οποίους αναλαμβάνονται έναντι των ασφαλισμένων και δικαιούχων παροχών.

Ασφαλιστικοί κινδύνου που μπορεί να καλύπτουν τα ταμεία Επαγγελματικής Ασφάλισης

Σκοπός των Ταμείων Επαγγελματικής Ασφάλισης είναι η παροχή στους ασφαλισμένους και τους δικαιούχους των παροχών, συμπληρωματικής ασφαλιστικής προστασίας, πέραν της παρεχόμενης από την υποχρεωτική ασφάλιση για τους ασφαλιστικούς κινδύνους:

1. Ασθένειας
 - Παροχές σε είδος
 - Παροχές σε χρήμα
2. Επαγγελματικού Ατυχήματος
3. Γήρατος
 - Σύνταξη
 - Εφάπαξ
4. Αναπηρίας

Θανάτου

Όταν χορηγούν συνταξιοδοτικές παροχές που καταβάλλονται είτε περιοδικά είτε εφάπαξ αυτές χορηγούνται με βάση το κεφαλαιοποιητικό σύστημα .

Dr.Κιτσοπανίδης Ιωάννης

Επενδύσεις Αποθεματικών Ταμείων Επαγγελματικής Ασφάλισης

- Ποσοστό μέχρι 10% των τεχνικών αποθεματικών επενδύεται σε ακίνητα
- Ποσοστό μέχρι 70% των τεχνικών αποθεματικών επενδύεται σε μετοχές και ομολογίες εταιρειών
- Ποσοστό μέχρι 70% των τεχνικών αποθεματικών επενδύεται σε έντοκα γραμμάτια και τραπεζικές καταθέσεις

Με τον νόμο (Ν. 4261/2014 ΦΕΚ Α 107/5-5-2014) προβλέπεται ότι, η **εποπτεία και ο έλεγχος για τις επενδύσεις των ΤΕΑ περνά στην Επιτροπή εφαιαγοράς.**

Βάσει της νέας νομοθετικής παρέμβασης, εάν κάποιο ταμείο επαγγελματικής ασφάλισης διαχειρίζεται το ίδιο τις επενδύσεις του, θα απαιτείται **ειδική έγκριση** της Επιτροπής Κεφαλαιαγοράς

ΣΗΜΕΡΙΝΗ ΚΑΤΑΣΤΑΣΗ ΣΤΑ ΤΑΜΕΙΑ ΕΠΑΓΓΕΛΜΑΤΙΚΗΣ ΑΣΦΑΛΙΣΗΣ

Μέχρι σήμερα έχουν δημιουργηθεί 13 Ταμεία Επαγγελματικής Ασφάλισης εκ των οποίων τα τέσσερα τελευταία δημιουργήθηκαν εντός του 2013 μέσω της μετατροπής τεσσάρων επικουρικών ταμείων σε ΤΕΑ υποχρεωτικής ασφάλισης

Σύμφωνα με τα τελευταία στοιχεία της Γενικής Γραμματείας Κοινωνικών Ασφαλίσεων, το σύνολο των υπενδεδυμένων κεφαλαίων των ΤΕΑ, ανέρχεται σε 1 δισ. ευρώ.

Επαγγελματικά Ταμεία Υποχρεωτικής Ασφάλισης

1. ΤΕΑ-ΕΑΠΑΕ Ταμείο Επαγγελματικής Ασφάλισης Επικούρησης Ασφαλιστών & Προσωπικού Ασφαλιστικών Επιχειρήσεων
2. ΤΕΑ-ΥΕΤ Ταμείο Επαγγελματικής Ασφάλισης Υπαλλήλων Εμπορίου Τροφίμων
3. ΕΤΕΑ-ΠΕΠ Επαγγελματικό Ταμείο Επικουρικής Ασφάλισης Προσωπικού Εταιρειών Πετρελαιοειδών
4. ΤΕΑ-ΥΦΕ Ταμείο Επαγγελματικής Ασφάλισης Υπαλλήλων Φαρμακευτικών Εταιρειών

Επαγγελματικά Ταμεία Προαιρετικής Ασφάλισης

1. Ταμείο Επαγγελματικής Ασφάλισης Υπουργείου Οικονομικών και Οικονομίας (ΤΕ ΑΥΠΟΙΚ)
2. Ταμείο Επαγγελματικής Ασφάλισης ΕΛΤΑ (ΤΕΑ ΕΛΤΑ)
3. Ταμείο Επαγγελματικής Ασφάλισης των Οικονομολόγων (ΕΤΑΟ)
4. Ταμείο Επαγγελματικής Ασφάλισης Γεωτεχνικών (ΤΕΑΓΕ)
Ταμείο Επαγγελματικής Ασφάλισης Ελεγκτών Εναέριας Κυκλοφορίας (ΤΕΑΕΕΚΕ)
5. Ταμείο Επαγγελματικής Ασφάλισης Ελληνικού Τμήματος Διεθνούς Ενώσεως Αστυνομικών (ΤΕΑΕΤΔΕΑ)
6. Ταμείο Επαγγελματικής Ασφάλισης Προσωπικού Καζίνο (ΤΕΑΠΚ)

ΤΑΜΕΙΟ ΕΠΑΓΓΕΛΜΑΤΙΚΗΣ ΑΣΦΑΛΙΣΗΣ ΚΑΙ ΤΣΑΥ

ΕΙΣΑΓΩΓΗ

Σε μια περίοδο που το εισόδημα των εργαζομένων, μισθωτών, αυτοαπασχολούμενων και ελευθεροεπαγγελματιών βαίνει μειούμενο και οι εισφορές για την υποχρεωτική, κοινωνική ασφάλιση, αυξάνονται δραματικά είναι πολύ δύσκολο να επιβιώσει ο θεσμός του Επαγγελματικού Ταμείου.

Ο κλάδος των υγειονομικών είναι ίσως ο μόνος που θα μπορούσε να δημιουργήσει Επαγγελματικό Ταμείο Ασφάλισης, μετατρέποντας τον κλάδο Πρόνοιας του ΤΣΑΥ σε ΕΤΑ ενσωματώνοντας σ' αυτό και την Στέγη Υγειονομικών , δεδομένου ότι οι Υγειονομικοί, εξαιρούνται της ασφάλισης στον κλάδο επικουρικής ασφάλισης του ΕΤΕΑΕΠ (άρθρο 37 παρ 3 ν.4389/2016).

Η Χαμενη ευκαιρια των Υγειονομικων

Ένα χρόνο μετά την ψήφιση του νόμου για το νέο ασφαλιστικό οι Δευτεροβάθμιοι Υγειονομικοί Σύλλογοι και κυρίως Π.Ι.Σ και Ε.Ο.Ο, αρχίζουν να συζητούν, καθυστερημένα όμως, την πιθανή δημιουργία Επαγγελματικού Ταμείου (αποδεχόμενοι τις εισηγήσεις μας) με την μετατροπή του κλάδου πρόνοιας και της Στέγης Υγειονομικών σε Ταμείο Επαγγελματικής Ασφάλισης.

Οι Ι.Κιτσοπανίδης και Β.Σταθόπουλος στο

- 11 Παμπελοποννησιακό Ιατρικό Συνέδριο (18-19/10/2014) στο οποίο συμμετείχε και ο Πρόεδρος του ΠΙΣ κύριος Βλασταρακος , στο
- 34° Πανελλήνιο Οδοντιατρικό Συνέδριο στην Θεσσαλονίκη (14-16/11/2014) στο οποίο συμμετείχε ο Πρόεδρος της ΕΟΟ κύριος Κατσικης , σε
- Ημερίδα του Ιατρικού Συλλόγου Θεσσαλονίκης για τους εκλέκτορες του ΠΙΣ (Αθήνα Μάρτιος 20 16) αλλά και σε
- ομιλίες του σε Ιατρικούς και Οδοντιατρικούς Συλλόγους είχαν αναλύσει την αναγκαιότητα μετατροπής του κλάδου Πρόνοιας του π.ΤΣΑΥ σε επαγγελματικό ταμείο

Δυστυχώς όμως η πρότασης αυτή δεν έτυχε της δέουσας προσοχής ώστε, να αποτελέσει διαπραγματευτική διεκδίκηση κατά την συζήτηση του προσχέδιου για το ασφαλιστικό , περίοδο κατά την οποία θα μπορούσαμε να διεκδικήσουμε την εφαρμογή των διατάξεων του ν.3029 άρθρο 6 παρ 20 και να μετατρέψουμε τον Κλάδο Πρόνοιας του π.ΤΣΑΥ σε Επαγγελματικό Ταμείο Ασφάλισης.

Σήμερα μετά την ψήφιση του ν.4387/12-5-2016 υπάρχουν αυξημένες δυσκολίες για την πραγμάτωση του στόχου αυτού.

Σε κάθε περίπτωση επειδή ο χρόνος είναι εχθρός μας, κάθε καθυστέρηση στην υλοποίηση οποιασδήποτε απόφασης μπορεί να ξεπεραστεί από την ενοποίηση των αποθεματικών (του π.ΤΣΑΥ) στον ενιαίο λογαριασμό του ΕΦΚΑ.

Οι συνδικαλιστές των υγειονομικών συλλόγων έπρεπε να θυμούνται την Ιπποκράτειο ρήση « *Κάλιον το προλαμβάνειν η το θεραπεύειν* ».

Κλάδος Πρόνοιας του ΕΤΑΑ-Τ.Υ (πρώην ΤΣΑΥ)

Ο κλάδος Πρόνοιας του ΕΤΑΑ-Τ.Υ (πρώην ΤΣΑΥ) ανήκει στον πρώτο πυλώνα της υποχρεωτικής κοινωνικής ασφάλισης.

Ο κλάδος πρόνοιας κατ' ευφημισμό παρέχει προνομιακές παροχές .Στην πράξη παρέχει συνταξιοδοτικές παροχές Χορήγει μια στιγμιαία παροχή (εφάπαξ παροχή) με την επέλευση του ασφαλιστικού κινδύνου δηλαδή την έξοδο των ασφαλισμένων υγειονομικών από την παραγωγική διαδικασία.

Ο νόμος 3029/2002 άρθρο 6 παρ 20 δίδει την δυνατότητα στα ήδη υπάρχοντα ταμεία πρόνοιας που λειτουργούν υπό μορφή ΝΠΔΔ να μετατραπούν σε ΝΠΙΔ εφ' όσον καταβάλλονται σ' αυτά εισφορές μόνο από τους ασφαλισμένους, όπως αυτό συμβαίνει στον κλάδο Πρόνοιας του Τομέα Υγειονομικών του ΕΤΑΑ το οποίο σημειωτέον έχει σημαντικότητα όχι μόνο ετήσια έσοδα αλλά και αποθεματικά.

Μετατροπή του κλάδου Πρόνοιας σε ΝΠΙΔ Επαγγελματικό Ταμείο Ασφάλισης

Με την μετατροπή του κλάδου Πρόνοιας του ΕΤΑΑ-Τομέας Υγειονομικών (πρώην ΤΣΑΥ) σε ΝΠΙΔ-Επαγγελματικό Ταμείο Ασφάλισης μπορεί να προστεθούν και άλλες παροχές έκτος από το εφάπαξ, όπως:

- Παροχές Υγείας σε είδος η χρήμα , κύριες η συμπληρωματικές των παρεχόμενων από τον ΕΟΠΥΥ.
- Παροχές Επικουρικής Σύνταξης δεδομένου ότι οι υγειονομικοί στερούνται Επικουρικής Σύνταξης .
- Παροχές ανικανότητας μερικής η ολικής .
- Παροχές Επαγγελματικού Ατυχήματος.
- Παροχές Στέγης Υγειονομικών εφόσον ενσωματωθεί στο Επαγγελματικό Ταμείο και η Στέγη Υγειονομικών

ΠΕΡΙΟΥΣΙΑΚΑ ΣΤΟΙΧΕΙΑ

ΚΛΑΔΟΣ ΠΡΟΝΟΙΑΣ	ΣΤΕΓΗ ΥΓΕΙΟΝΟΜΙΚΩΝ
138.076.804,46 €	3.908.102,42 €
ΣΥΝΟΛΟ	141.984.906,88 €

ΕΞΕΛΙΞΗ ΕΣΟΔΩΝ-ΕΞΟΔΩΝ ΚΛΑΔΟΥ ΠΡΟΝΟΙΑΣ Π.ΤΣΑΥ

	2016 Προϋπολογισμός	2015 Απολογιστικά	2014 Απολογιστικά	2013 Απολογιστικά
ΣΥΝΟΛΟ ΕΣΟΔΩΝ	35.186.600,00	39.411.000,00	35.951.117,97	33.465.555,32
ΣΥΝΟΛΟ ΕΞΟΔΩΝ	6.396.800,00	10.848.600,00	1.753.188,14	991.456,24
ΕΛΛΕΙΜΑ ΠΛΕΟΝΑΣΜΑ	28.789.800,00	28.562.400,00	34.197.929,83	32.474.099,08

ΕΞΕΛΙΞΗ ΕΣΟΔΩΝ-ΕΞΟΔΩΝ ΣΤΕΓΗΣ ΥΓΕΙΟΝΟΜΙΚΩΝ Π.ΤΣΑΥ

	2016 Προϋπολογισμός	2015 Απολογιστικά	2014 Απολογιστικά	2013 Απολογιστικά
ΣΥΝΟΛΟ ΕΣΟΔΩΝ	1.826.050,00	1.821.500,00	1.850.050,00	1.740.276,39
ΣΥΝΟΛΟ ΕΞΟΔΩΝ	477.450,00	653.800,00	387.100,00	297.477,15
ΕΛΛΕΙΜΑ ΠΛΕΟΝΑΣΜΑ	1.348.600,00	1.167.700,00	1.462.950,00	1.442.799,24

Στάδια Ίδρυσης επαγγελματικού Ταμείου Ασφάλισης Υγειονομικών σε υποχρεωτική βάση

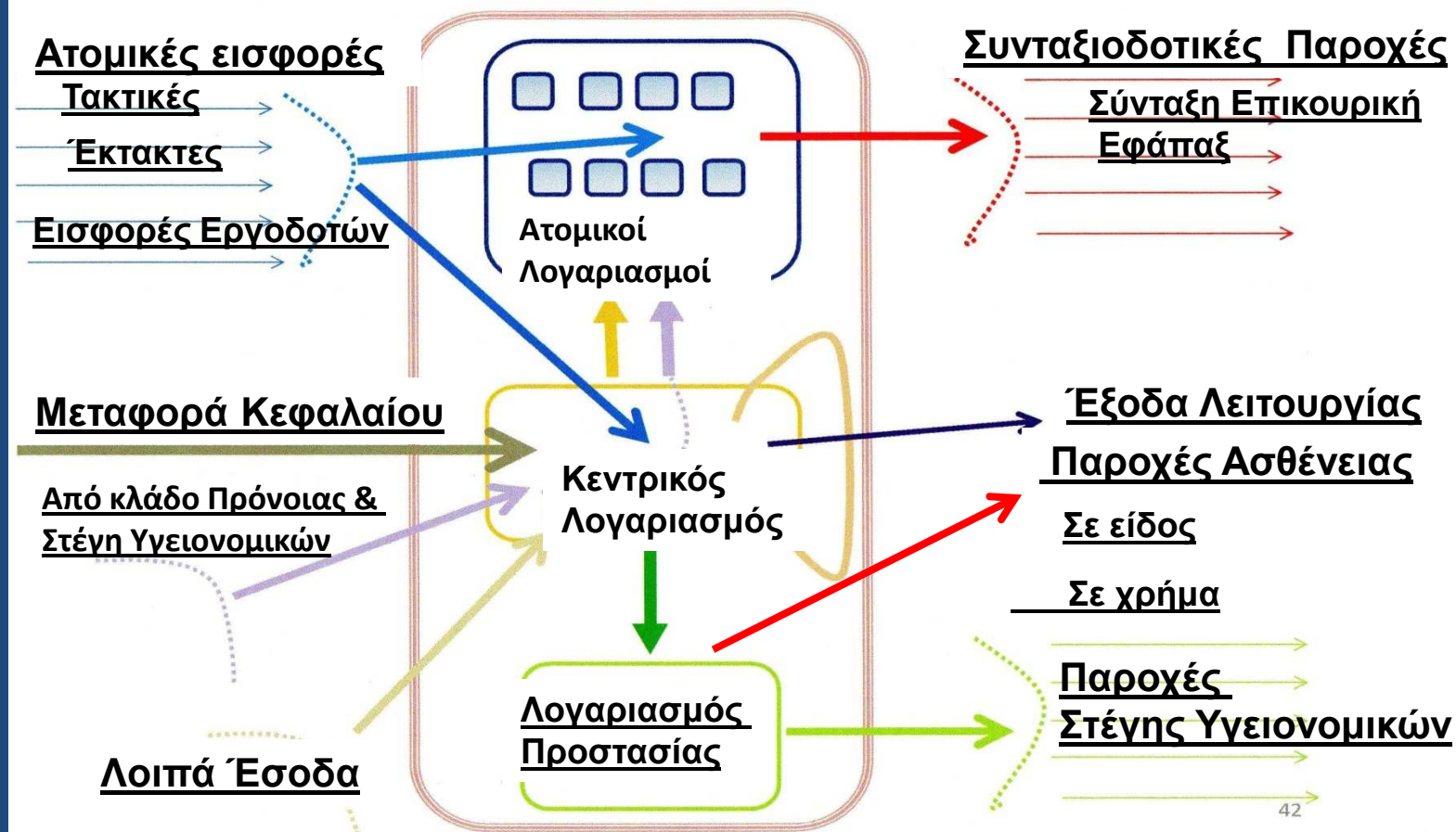
1. Σύνταξης ειδικού καταστατικού εισφορών και παροχών
2. Αναλογιστική μελέτη βιωσιμότητας του νέου ταμείου,
3. Έγκρισης βιωσιμότητας από την Εθνική Αναλογιστική Αρχή
4. Αποδοχή και δημοσίευση σχετικής Υπουργικής Απόφασης.
5. Τροποποίηση του ν.4387/12-5-2016 και εξαίρεση του Κλάδου Πρόνοιας του π.ΤΣΑΥ από τον ΕΦΚΑ.
6. Εκκαθάριση του κλάδου Πρόνοιας και μεταφορά του ενεργητικού και του παθητικού , στον νέο φορέα
7. Εκκαθάριση της Στέγης Υγειονομικών και μεταφορά του ενεργητικού και του παθητικού , στον νέο φορέα
8. Αλλαγή της χρήσης του κτηρίου επί της Λ. Αλεξάνδρας 187 ώστε να καταστεί δυνατή η εκμετάλλευσή του για τους σκοπούς της Στέγης Υγειονομικών.

Κανόνες συνετής διαχείρισης ΕΤΑ Υγειονομικών

Το Ταμείο Επαγγελματικής Ασφάλισης Υγειονομικών θα πρέπει να ακόλουθη αυστηρούς και συνετούς κανόνες διαχείρισης και να διαθέτει:

- Ανεξάρτητη Διαχείριση
- Εξωτερικό Αναλογιστή
- Εξωτερικό Ελεγκτή
- Νομικό Σύμβουλο
- Σύμβουλο Επενδύσεων
- Διαχειριστή Κεφαλαίων
- Θεματοφύλακα

Σχεδιάγραμμα Λειτουργίας Επαγγελματικού Ταμείου Υγειονομικών

ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ

- Ασφαλιστικά Ταμεία και Διαχείριση Κινδύνου. Ηλίας Κ. Σαλάτας. 2008
- Το Δικαίωμα στην Κοινωνική Ασφάλιση. Βασιλική Μπρισίμη. 2002
- Η συνταγματική υποχρέωση λειτουργίας δημοσίων φορέων κοινωνικής ασφάλισης και η πιθανή εξωτερίκευση δραστηριοτήτων και συνεργασιών με επαγγελματικούς και ιδιωτικούς φορείς . Πατρίνα Παπαρρηγοπούλου-Πεχλιβανίδη. 2013
- Η επικουρική κοινωνική ασφάλιση στο ευρωπαϊκό - κοινοτικό δίκαιο του ανταγωνισμού, Πατρίνα Παπαρρηγοπούλου-Πεχλιβανίδη. 2002
- Συνταγματικά Δικαιώματα. Συνταγματικό Δίκαιο. Δημητρόπουλος Α. 2004
- Δίκιο Κοινωνικής Ασφάλισης. Πετρόγλου Α. 1974
- Η Συνταγματική Κατοχύρωση της Κοινωνικής Ασφάλισης. Στεργίου .Α 1994
- Δίκαιο Κοινωνικών Ασφαλίσεων. Κρεμανλής Κ 1985
- Οι θέσεις του Σύριζα για την Κοινωνική Ασφάλιση.

ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ

- Συνταξιοδοτικά ταμεία η περίπτωση της Ελλάδας και της Ε.Ε.(Δημόσια και Ιδιωτική υγεία. Παπακωνσταντίνου Παναγιώτα. 2006
- Αναλογιστική μελέτη για τον κλάδο υγείας του ΕΤΑΑ-Τ.Υ-ΤΣΑΥ. Prudential 2013
- Αναλογιστικό Παρατηρητήριο ΤΕΕ 7/2014
- Ι.Κιτσοπανίδης : ΕΤΑΑ-ΤΣΑΥ Προοπτική και Μέλλον. 34^ο Πανελλήνιο Οδοντιατρικό Συνέδριο. Θεσσαλονίκη 14-16/11/2014
- Ι.Κιτσοπανίδης: ΕΤΑΑ-ΤΣΑΥ Παρουσίαση της Σημερινής Κατάστασης. 11^ο Παμπελοποννησιακό Ιατρικό Συνέδριο (18-19/10/2014
- Ι.Κιτσοπανίδης :Υποχρεωτική Κοινωνική Ασφάλιση και Επαγγελματικά Ταμεία μια πρόκλησης για τους Υγειονομικούς φορείς. 25/3/2015
- Ι.Κιτσοπανίδης : Κρίσεις και Προτάσεις για το προσχέδιο του νέου ασφαλιστικού Ημερίδα του Ιατρικού Συλλόγου Θεσσαλονίκης για τους εκλέκτορες του ΠΙΣ (Αθήνα Μάρτιος 20 16)
- Εφημερίδα Καθημερινή 22/5/2016